

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

ג.

עין משפט בר מצוה

א א מיי פ"ד מהלכות בית
הביתרין הל' ח סג
במ"ד ק"א;
ז ב מיי פ"ז מהלכות
שבת הלכה טו טו"ע
ל"ח י"ב סג ספ"ק כ'
ח ג ד מיי שם הל' טו
ו"ד מהלכות סוכה
הלכה יג סג עין מג
טו"ע ל"ח שם וסמך
מלג ספ"ק ח:

תורה אור השלם

1. למען ידע דרתיכם
כי בנסבות הושבתי את
בני ישראל בחוצות
אבותם מצרין מצרין אני
?? אלהיכם.

ויקרא כג מג

רב ניסים גאון

דגן ה' מלטריות היו על
בני. עיקר זו המשנה
במסכת מדרות פסוק ג,
פתחו של אולם גבוה
אבנים אמה וחובו
אמה, וחמש מלטריות
שלמית היו על גבוי,
החתונה ירופת על
הפתח אמה.

רבינו הגאון

איכא אמלתרא אן לך
היכר גזול מהו. והאי דתני
פתחו של היכל, סימנא
בעלמא הוא, עד עשרים,
כי היכי דלא לילחוף לך.
ואמרין ובר נחמן בר
יצחק אי רבא לא להא
דרבה דאמר למען ידעו
דרוחיכם כי בסוכות
ההושבתי וגו'. עד כי אמה
אדם יודע שר בצל סוכה
וכו'. באנו לפרש טעמא
דהא מבינא דתני אמר אי
אמלתרא אפילו למעלה
מכ' אמה אין צורך למעט.
ומאי אמלתרא חמא בריה
על אבובי א' קני. פי קורה
ועליה כמין קיני העופות
לקנן עליהן, כעין הא
דתיב קיני תעשה את
דמבטא אמרי
פיסקא דאראי. פי לוח
ארו רחבה ד' טפחים,
רחב ד' אסורה. א"ל והוא
אמלתרא אילו מלתרא
שמה איה מתרת לכל.
ומלתרא זו שמתרת לא
מפני דחבה אלא מפני
דחשיבותא, וכל העובר
נתון עניו עליה מפני
דחשיבותא. וכ"ש קני
שפוטין (שפוטין)
לרביה הכל, כי פליגי
בפיסקא דאראי. כך סוגיא
במקצת קורה
בתוך זו ומקצת למעלה
מכ' סכך מקצתה בתוך כ'
מקצתה למעלה מכ', אמר
רבה בסוכה פסולת, ואמר
אמאי מותרת במבוי כשר,
הדיוקן לה לקורה כמאן
דקלישא, וההוא דשרא
למעלה מכ' כמאן דליה
דמי. אי קלשת לה נמצאת
קורה זו ניטלת ברוח. אלא
וראין אותה כאלו היא
שפוד של מתכת. שהיא
חזקה וכבדה וראיה לקבל
אריה עליה, בסוכה נמי
נימא דחזוין להאי סכך
כמאן דקלישא, ואפי"כ
בחקקה קיימי וצילתה
מרוכה מחמתה היא
ותיהב כשי"ה]. ופריך רבה מפרקי
דאראי לא אחמירו. רב אדא בר
דאורייתא לא בעיא חיזוקין.

ורב נחמן בר יצחק אי סבירא ליה הא דרבה כו'. לרבה גופיה
הוה מזי למיפך דלית ליה צפרקין (ד' י"ג): דקורה משום
היכרה אלא משום דרז נחמן מפרש צדילי דפליגי צדיק פריך למה
לזו לאפילוגי צמרתי: אי קלשת חו"י ר"ה חמתה מרובה מצילתה.
מפרי' ר"ה חמתה מרובה מצילתה ע"י

שיצא הרוח ויפזר עד שמהל חמתה
מרובה מצילתה דאי ע"י קלישה
לחודה תהא חמתה מרובה היכי
מכשר' לה צלישנא צדילי הא אין
סכך פסול מנטרף צדדי סכך כשר
כלאמר' צדדי (ד' ט'): גבי העושה
סוכתו חמת האילן וקשיא דלמר
צדדי קמא דסוכה (ד' ט'). היתה
גבוהה מכ' אמה והואין יורדין צדדי
כ' אס צילתה מרובה מחמתה כשירה
אס לאו פסולה ואמאי כשירה והלא
אי קלשת ליה יפלו ההואין למטה
וללשנא צדילי דהכא חמי שפיר
ולרזא מפרוקיא נמי דמפרש משום
דסוכה דייחיד היא ולא מייחד חמי
שפיר דגבי הוהין איכא פסול לנימר
דיורדין הרבה למטה לליכא לנימר
מידי אצל לרזינא קשה דשמע
דמשום סוכה דלורייתא פסולה משום
אי קלשת כו' וי"ל דהתם מיירי שיש
הרבה הוהין שיכולין להתקיים בקל
על ידי סמיכה ועוד נוכל לומר הכא
דאי קלשת ליה הוה חמתה מרובה
ע"י קלישה לחוד ומנטרף לכל
דלמעלה מכ' וללשנא צדילי דלא
חשיב כל כך סכך פסול הואיל והוה
סכך כשר אס היה למטה מכ' אצל
קשה דגבי הוהין אמרי' ואס לאו פסול
וללשנא צדילי דהכא ממשנין
אפילו חמתה מרובה מצילתה מיהו
ללשנא קמא ינחא אי נמי גבי הוהין
יש לפסול יותר הואיל ואגודים
עליונים והמתמונים זה צוה דאי
קלשת יפול הכל: אמר רבה במבוי
פסול. ל"ג רב דרז יליף מפתחו
של היכל דהוה חללו כ':

חלל
דרבה בר אבובא אמר קיני כי אתא רב דימי אמר במערבא פסקי
דארוזא מאן דאמר פסקי דארוזא כ"ש קיני מ"ד קיני אבל פסקי דארוזא לא
ומ"ד פסקי דארוזא (א) מ"ט משום דנפיש משכיה והא סוכה דנפיש משכיה
וקאמרי רבנן דלא אלא כיון דקא חשיב אית ליה קלא: מקצת קורה בתוך
עשרים ומקצת קורה למעלה מעשרים מקצת סכך בתוך עשרים ומקצת סכך
למעלה מעשרים אמר רבה במבוי כשר בסוכה פסול מאי שנא במבוי דכשר
דאמרי' קלוש סוכה נמי לימא קלוש אי קלשת הויה לה חמתה מרובה מצילתה
הכא נמי אי קלשת הויה לה קורה הניטלת ברוח אלא על כרחך נעשו כשפודין
של מתכת הכא נמי על כרחך נעשית צילתה מרובה מחמתה אמר רבא מפרוקיא
סוכה דליחיד היא לא מוכר מבוי דלרבים מדכרי אהרדי רבינא אמר סוכה
דאורייתא אחמירו בה רבנן מבוי דרבנן לא אחמירו ביה רבנן רב אדא בר מתנה
מתני להא שמעתא דרבה איפכא אמר רבה במבוי פסול בסוכה כשירה מאי
שנא סוכה דכשירה דאמרינן קלוש במבוי נמי לימא קלוש אי קלשת הויה לה
קורה הניטלת ברוח הכא נמי אי קלשת הויה לה חמתה מרובה מצילתה אלא
על כרחך נעשית צילתה מרובה מחמתה הכא נמי ע"כ נעשו כשפודין של
מתכת אמר רבא מפרוקיא סוכה דליחיד היא רמי אנפשיה ומדכר מבוי דלרבי'
היא סוכה אהרדי ולא מדכרי (א) דאמרי אינשי קדרא דבי שותפי לא חמימא ולא
קריא רבינא אמר סוכה דאורייתא לא בעי חיזוק מבוי דרבנן בעי חיזוק
מאי הוה עלה רבה בר רב עולא אמר זה וזה פסול רבא אמר זה וזה כשר
חלל

דמשתקיל מקצת עובי הסכך הנכנס לתוך כ' וקיימא כולה למעלה מכ': מדכי אהרדי. שאס מירקב חמתונה של קורה ותעמוד כולה
למעלה מעשרים אמה מתקני לה: אלא. אמאי מכשרת צדדי משום דע"כ השתא צילתה מרובה מחמתה דהא רואין הוא דקאמר' ולא
שקילנא מיינה מידי: פלא נמי. משום אמתה כשפודין דאי נמי קלישי לא שדי להו יזקא דהא לא מידי שקלת מיינה אלא רואין הוא דקאמר':

לא תיהני ליה חמתה. לאכשורי גבוהה יותר מכ'. לקמן מפרש מאי
אמלתרא והיכא חמי דמהניא: של מילה. עץ גדילין צו מילין והס
עפלים ובלע"ז גלא"ש: אמה אמר ר' אינעא כו'. השתא קא מסיק
לפירכה דאשכחן דמהניא אמלתרא אילנא דרז ומעיקרא לא שצדיה
לאשוקי למתיה עד דקמתי ליה
לתיזבח: רחבה ד'. אס היתה רחבה

רחבה ד' טפחים אע"פ שהיא דקה
ואינה חזקה לקבל אריח כשירה והא
דמנן צמתני' (לקמן ד' י"ג): צדיאה
כדי לקבל אריח כשאינה רחבה ד'
טפחים קאמר: ואס יש לה אמלתרא
כו'. תרתי מילי קאמר רב וקולא:
אמר רב יוסף. הא אמלתרא דליתיה
משניה דרז לא רב חמתה דתיקשי
דרז דרז אלא חמתה היא: ותיקשי
לרז. דהא חזוין הכא דלא גמרי
רבנן מהיכל מדקמתי דאמלתרא
מהניא: דל אנה מהכא. הרימני
מייכן כאלו שמתקני ולא אמרתי דבר
זה: מהניא' מי לא קשיין אהרדי.
גבוהה מכ' יותר מפתחו של היכל
אלמא רבנן מהתם גמרי: סנאי היא.
תנא דלעיל דסצירה ליה דרבנן
מהיכל גמרי ואמלתרא לא מהניא
והאי תנא דאמלתרא סבר לאו מהיכל
גמרי: לדידי נמי סנאי היא. ואנא
כתנא דלעיל אמרי: גלא רב. אי
לא הוה מפרש רב למתניתא קמייתא
וילף מינה דרבנן מהיכל גמרי:
מהנייא אהרדי לא קשיין. דצין
להיחא מתני' וצין להא מתני'
דאמלתרא: קורה רבנן טעמא
מאי. צעו תוך כ' אמה: משום היכר.
ליתחו אינשי ולידעו דתקנתא עבד
ולא יתמי לאחופי צדדי ומשום הכי
מהניא אמלתרא דצין דמיסתכלי צה
אינשי אפי' למעלה מכ' אמה איכא
היכרה: והא דקמתי צמתנית'
קמייתא יותר מפתחו של היכל לאו
דגמרי מהתם אלא סימנא צעלמא
נקט שלא מחלף גירסא דעשרים
ותאמר למעלה מל' או מארבעים יחא
פתח היכל כיון צדך: אי סצירה
ליה סא דרבה. דלעמיהו דרבנן
בסוכה נמי משום היכר: למה נהו.
לרבנן ולר' יהודה לפלוגי צמרתי: מזני
דליתוין עידי. כלומר המהלך אינו
מניע למעלה: קיני. (א) כגון קיני עופות
היו צולטין מחמת' האולם למעלה (מל')
מן הפתח: פסקי דארוזא. כלונסות
של ארוזא רוכינן תמוזין צבולת אוידי
דנפיש משכיה רורף דידהו חזו להו
אינשי ואיכא היכרה: מאן דאמר
פסקי. איכא היכרה למצוי: כל שכן
קיני. דליידי דחשיבי ומילתא דמהניא
היא מסתכלי צה אינשי וחזו לקורה:
מקלס. עובי הקורה צדוך כ'
ומקצתה למעלה וכן עובי סוכה של
סוכה: קלוש. רואין כאלו ניטל
איתו העובי היולא למעלה ותהא
קורה דקה: הניטלת צדוה. שהרי
שיערוה חכמים צדיאה כדי לקבל
אריח ואי לאו הכי שדי ליה יזקא
הלכך לא חשיב: לא מיידי. וחמנין
דמשתקיל מקצת עובי הסכך הנכנס לתוך כ' וקיימא כולה למעלה מכ': אמאי מכשרת צדדי משום דע"כ השתא צילתה מרובה מחמתה דהא רואין הוא דקאמר' ולא
שקילנא מיינה מידי: פלא נמי. משום אמתה כשפודין דאי נמי קלישי לא שדי להו יזקא דהא לא מידי שקלת מיינה אלא רואין הוא דקאמר':

רבנו הגאון
צורת הפתח והיה קנה
מיכן וקנה מיכן וקנה על
גביהן. ופרקינן שמרעה זו
דרבנן יפלו לה מפתחו של
היכל מן קמתי לה רבנן רב.
הא ליה רב לרב יהודי
אמריה לחייא ברי אבהו
שייש שם צורת הפתח
צריך למעט צדודת פתח
לא מהני.
תוב קשיין ליבעו
אמלתרא כי היכל, כדתנן
במס' מדרות חמש
אמלתראות (תו) של מילה
היו על גבן כו'. פי
אמלתרא קורות לאחיות
הקיר. כגון וטור כרותות
אריים. ובלישנא דרבנן
למיטר בנינא. מילה אס
האלן, ופירותיו נקראין
מילין. כדגריסין אין מי
מילין ע"ג מילין. והשונה
של מילה טועה הוא.
ודחשן הא דתני (המלי)
[תמנן] אמלתראות של
מילה היו על גבן, באלם
היו וכל אחת יתירה על
חבירתה. ואמרין דילמא
בתנית היכל בתבנית ארבע
הוא, אמר רב
הקורה אם רחבה ארבעה
אפי"כ שאינה בריאה. ואם
יש שם לו אמלתרא אין
צריך למעט. לא תתיב
אמלתרא והא גובה היכל
לא היה יותר מכ' ואפי"כ
היה ליה אמלתרא אין
ואמרין ופריך רב יוסף,
אמלתרא לא רב אמה
מחמתה היא ותמה דרבה בר
מבוי שבוה מכ' אמה יותר מפתחו של היכל מעט.
אלא מאי אית לך למימר תנאי היא ופליגי אהרדי. לדידי נמי תנאי היא
ופליגי אהרדי, ונא דאמרי כי האי תנא. דרתינן ואמרין, בלא רב מתניתא לא פליגי אהרדי, קורה לרבנן משום היכר היא, ואי